

Marknadskontroll av bitumen och bituminösa bindemedel

Boverket kommer under våren 2023 att påbörja marknadskontroll av byggprodukter som kan omfattas av de harmoniserade standarderna SS-EN 12591:2009¹, SS-EN 14023:2010² eller SS-EN 13808:2013³

Boverket är ansvarig myndighet för marknadskontroll av byggprodukter som tillhandahålls på marknaden i Sverige. Marknadskontrollen kommer i ett första skede omfatta dokumentationskontroll, men ger också Boverket tillfälle att informera och ge vägledning om prestandadeklarationer, CE-märkning och byggproduktförordningen (CPR).⁴

Ett urval av aktörer kommer att inkluderas i kontrollen. Om ert företag blir aktuellt för kontroll kommer ni att få mer information om detta längre fram.

I detta brev hittar ni information om gällande bestämmelser och om hur marknadskontrollen kommer att gå till.

Om ni känner till företag som skulle ha nytta av förevarande information, men som inte har fått brevet får ni gärna skicka det vidare till dem. Det går även bra att upplysa Boverket om sådana företag, då gärna så snart som möjligt på vår e-postadress som är marknadskontroll@boverket.se.

Så går marknadskontrollen till

Boverket kommer att kontakta ett antal berörda företag och begära in dokumentation.

¹ SS-EN 12591:2009 Bitumen och bituminösa bindemedel – Specifikationer för belägningsbitumen.

² SS-EN 14023:2010 Bitumen och bituminösa bindemedel – Specifikationer för polymermodifierat bitumen.

³ SS-EN 13808:2013 Bitumen och bituminösa bindemedel – Ramverk för specificering av katjoniska bitumenemulsioner.

⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 305/2011 om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter och om upphävande av rådets direktiv 89/106/EEG.

Vilken dokumentation Boverket begär in beror på vilken typ av aktör ert företag är:

- Om ni säljer bitumen eller bituminösa bindemedel under eget namn eller varumärke är ni tillverkare enligt byggproduktförordningen.
- Om ni köper bitumen eller bituminösa bindemedel från en aktör inom den inre marknaden⁵ och säljer det vidare under det ursprungliga varumärket är ni distributör.
- Om ni importerar bitumen eller bituminösa bindemedel från ett tredjeland⁶ och säljer det vidare under det ursprungliga varumärket är ni importör.

Dokumentation som kommer begäras in

Boverket kommer bland annat att begära in följande dokumentation från samtliga aktörer som valts ut

- en kopia av prestandadeklarationen
- CE-märkning (en kopia eller ett foto)
- bruksanvisning och eventuella säkerhetsföreskrifter
- intyg från ett anmält certifieringsorgan om överensstämmelse för tillverkningskontrollen i fabrik

Byggproduktförordningen

I korthet innebär byggproduktförordningen ett gemensamt sätt för att bedöma och beskriva byggprodukters egenskaper. Metoder och kriterier för bedömning och provning av produkters väsentliga egenskaper finns i olika, för produkten specifika, harmoniserade standarder.

Byggprodukter som omfattas av en harmoniserad standard ska ha en prestandadeklaration, vara CE-märkta samt åtföljas av bruksanvisning och säkerhetsföreskrifter för att få säljas på den inre marknaden. För produkter som säljs i Sverige måste prestandadeklarationen och eventuella bruksanvisningar och säkerhetsföreskrifter vara på svenska.

De olika aktörernas ansvar

För bitumen och bituminösa bindemedel gäller system 2+ för bedömning och fortlöpande kontroll av prestanda. System 2+ innebär bland annat att tillverkaren ska vända sig till ett anmält organ för att få sin tillverkningskontroll certifierad. Med certifiering menas att ett anmält organ utfärdar ett intyg om överenskommelse för tillverkarens tillverkningskontroll. För att kunna utfärda ett sådant intyg gör det anmälda organet en första besiktning av

⁵ Inre marknaden = EU och Island, Liechtenstein, Norge, Schweiz och Turkiet

⁶ Land utanför den inre marknaden

tillverkningsanläggningen och tillverkningskontrollen i fabrik, samt övervakar, bedömer och utvärderar fortlöpande tillverkarens tillverkningskontroll.

Tillverkaren ansvarar för att bestämma produkttypen och dess avsedda användning utifrån provningen enligt de metoder som de harmoniserade standarderna SS-EN 12591:2009, SS-EN 14023:2010 eller SS-EN 13808:2013 hänvisar till.

Det är tillverkaren som upprättar prestandadeklaration och CE-märker sin byggprodukt. Tillverkaren ska som grund för produktens prestandadeklaration upprätta relevant teknisk dokumentation. Tillverkaren ansvarar även för att produktens prestanda överensstämmer med vad som framgår av prestandadeklarationen. Därför ska tillverkaren göra provning av stickprov som tagits enligt en fastställd provningsplan.

Distributören och importören ansvarar för att säkerställa att vissa dokument och information följer med produkten, men kan inte själv upprätta dokumenten. Dessa aktörer har därför ett ansvar att vid mottagandet kontrollera och säkerställa att produkten uppfyller byggproduktsförordningens krav.

Finns det skäl att tro att produktens prestanda inte överensstämmer med vad som framgår av prestandadeklarationen och CE-märkningen, eller att tillverkningskontrollen eller bedömningen av produkttegenskaperna inte är gjorda i enlighet med den harmoniserade standarden har aktörerna olika ansvar:

- Tillverkaren ska omedelbart korrigera bristerna och, om så är lämpligt, dra tillbaka eller återkalla produkttypen.
- Importören ska vidta åtgärder för att bristerna korrigeras och, om så är lämpligt, dra tillbaka eller återkalla produkttypen.
- Distributören ska försäkra sig om att korrigerande åtgärder vidtas eller dra tillbaka eller återkalla produkttypen.

Vad händer efter kontrollen?

Boverket kommer att vid behov begära att korrigerande åtgärder vidtas.

Om inte den begärda korrigeringen görs kan Boverket besluta om föreläggande om rättelse. Ett sådant föreläggande kan förenas med vite. Föreläggande förenat med vite kan bli aktuellt även i de fall där endast formella brister förekommer, såsom avsaknad av eller felaktigheter i prestandadeklaration eller CE-märkning.

Beroende på bristernas karaktär kan även försäljningsförbud och/eller återkallelse av produkten bli aktuellt.

Byggsanktionsavgift kan utkrävas för produkter som saknar prestandadeklaration när sådan krävs enligt byggproduktförordningen.

Överträdelse av bestämmelserna om CE-märkning kan leda till böter.

Vid frågor

Är det något som är oklart eller har du frågor går det att kontakta Boverket via marknadskontroll@boverket.se. Ange i så fall **Boverkets diarienummer 695/2022**.

Mer information om prestandadeklaration, CE-märkning och marknadskontroll av byggprodukter finns på Boverkets webbplats, www.boverket.se/ce.